

СИМВОЛ УКРАЇНИ-РУСИ

Нащадки прабатькам

Скульптор Борис Нікончук –
автор проекту пам'ятника
«Оранта-Україна»

Сильна, красива, стражденна, незламна – все це про нашу Україну.

Історія України-Русі бере свій початок із сивини віків. Споконвіку ці землі вабили до себе своєю родючістю, повноводними ріками й густими лісами. Столицею цієї могутньої держави є Київ. Його живописні пагорби на березі широкого Дніпра завжди були місцем сили, духовним центром – від язичницьких капищ до золотoverхих храмів місто є намоленою віками святинею. Славні імена викарбувані на скрижалях пам'яті цих земель – від першого князя *Кия* до княгині *Ольги*, від *Володимира Великого* до *Ярослава Мудрого*, від *Володимира Мономаха* до *Богдана Хмельницького*.

Та не лише з мирними намірами прагнули люди до України – натерпілася вона всякого лиха. Нелегкі часи переживає країна і сьогодні. Та нескореним лишився український народ. Ми живемо на зламі віків, переломним є сьогодні і момент історії. Незалежність свою тяжкими випробуваннями доводиться відстоювати українцям. Впродовж віків здобули ми важливих рис, таких, як стійкість, рішучість, сила духу, жертвоність, доброзичливість. Не втрачаємо віри у світле майбутнє для своїх дітей. У цей вирішальний час ми маємо зібрати воедино усю силу, що накопичилася в цьому просторі, ми повинні об'єднати зусилля не лише нині живущих, а й зазирнути вглиб історії – згадати наших предків, що жили тут тисячі років. Ще до Київської Русі панували на своїй землі наші прабатьки руси – люди, що обожнювали всі творіння природи, відали її закони, відчуючи себе невід'ємною частиною оточуючого світу. Провівши безперервну лінію історії від пращурів до нащадків, уклонившись до землі, по крупичках зібравши безцінні знання, немов скарби, віднайдемо ту силу і мудрість, що допоможе нам збудувати новий прекрасний світ для наших дітей.

Ми ведемо далі новий відлік історії – щасливої історії. Новій державі потрібен новий символ, адже символ – це духовна константа, що має об'єднувати націю. Він повинен стати естетичним вираженням ідей, що вже зріють у душах нового покоління. Він також мусить об'єднати у собі найпотужніші образи, що були віднайдені протягом історії і не втратили своєї значущості по цей день. Та найголовніше – він повинен надихати і навіть окриляти, дарувати почуття безмежної свободи.

Тільки уявіть собі: у колісці стародавньої Русі, на землі княжого града Кия, на площі біля Михайлівського Золотoverхого монастиря, поруч із пам'ятником самій княгині Ользі явився нам величний образ Матері-Русі, немовби з глибини віків, наче народжений самою історією. Її бронзовий лик сяє в лазурній блакиті неба, окрилений золотим тризубом – княжим знаком Володимира Великого, гербом України, символом глибокої філософії.

Ми знаємо: звісно ж, сьогодні на Михайлівській площі ще немає такого символу, але ми вже можемо мріяти про це, адже будь-який втілений нині проект жив спочатку в уяві творця. І ця скульптура уже багато років живе в уяві київського мистця *Бориса Фомича Нікончука*. Втілена вона вже і в малій пластиці в майстерні скульптора. Цим проектом завершилися багаторічні пошуки Нікончука сакрального образу символу України-Русі. Хоча сам художник зрікається авторства твору, вважаючи себе скоріше провідником вищої волі. За задумом творця, саме на точці перетину трьох найважливіших вулиць-артерій міста – Великої Житомирської, Володимирської та Михайлівської – має втілитися цей символ, ставши прекрасним естетичним акцентом монастирської площі, змістовно доповнюючи сакральну архітектуру.

Зібравши воедино найвеличніші, найважливіші для України знаки в одне ціле, скульптор ніби запалив нову зірку на небосхилі вітчизняного мистецтва. Образ жіночого божества – постать Богині з крилами в абрисі тризубу на п'єдесталі у вигляді скіфської пекторалі викликає чимало автентичних асоціацій. Жіноче начало – насамперед мати, що піклується, молиться про своїх дітей. Жінка – символ краси, натхнення, чуттєвості, жертвності. Тризуб – один із найвеличніших символів людства, він вражає своєю філософською глибиною і точним втіленням ідеї буття. Недарма він став гербом України. Наш світ тримається на протилежних началах, урівноважених і поєднаних третім – енергією творення. Як от: батько і мати поєднані дитиною; Інь і Янь урівноважені Духом; народження і смерть з'єднані життям. Пектораль символізує міцний культурний фундамент, що нагадує нам про наш багатий історичний спадок, зв'язок із древньою язичницькою цивілізацією, з нашими предками. На думку автора, поклоніння своїм прабатькам – то є найвища мудрість людського буття, бо наші предки – ланцюг, що єднає нас з Богом-Творцем.

Композиція скульптури також символічна: використавши різні за стилем і об'ємом елементи і згармонізувавши їх, Борис Нікончук досягнув надзвичайного враження – вона ніби перебуває одночасно у двох вимірах – матеріальному і

духовному. Завдяки досить масивному постаменту-пекторалі Богиня має міцну опору на землі, однак ажурні крила воліють здійняти її струнке тіло в небо. Лаконічний силует ускладнений витонченою орнаментикою. Автентичні українські узори, що прикрашають одяг Богині, довершують цілісність образу. Здійнявши молитовно руки, вона ніби лине у піднебесся, аби її молитву за щасливу Україну було чути на увесь світ.

У сьогоднішні буремні часи нам як ніколи потрібна молитва і віра в свої сили. Мистець Борис Нікончук сподівається, що встановлення скульптури «Символ України-Русі» може змінити хід історії на краще. Адже споглядання його твору дарує справжнє відчуття свободи і натхнення, це новий подих мрії для українського народу. Проект вартий стати справжньою окрасою Києва, його новим обличчям, культурним об'єктом державного значення. Цей сакральний монумент може стати нашим поклонінням прабатькам українцям-русам. ■

Анастасія Швидюк
мистецтвознавець

P.S. На думку астрономічної спільноти України, втілена **Борисем Нікончуком** у скульптурі ідея найбільше відповідає назвам зорі і планети **Берегиня+ Тризуб**, запропонованим для системи НАТ-Р-15 у сузір'ї Персея.